Nagyvárad, 1901. VII. évfolyam. 212. szám Szerda, szeptember 18.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor.
Negyedévre ... 5 »
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apácza-utcza 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVARAD, szept. 17.

Az autonom vámtarifa.

(K. Ö.) Az autonom vámtarifát illető tárgyalások tegnap ujból megkezdődtek Bécsben az osztrák és magyar kormány kiküldöttei között. Az autonom vámtarifa megállapitására feltétlenül szükség van, akár kötünk kereskedelmi szerződéseket, akár nem. Az autonom vámtarifa ugyanis alapul szolgál a kereskedelmi szerződések tárgyalásánál, ha pedig nem tudunk kereskedelmi szerződéseket kötni, akkor a külfölddel szemben a kereskedelmi forgalomban az autonom vámtarifa lép életbe a maga teljes egészében.

Mint ismeretes, az osztrák és magyar kormány szakértői egy izben már összejöttek, hogy az autonom vámtarifát illetőleg tárgyalásokba bocsátkozzanak. Ez még akkor volt, mikor a német vámtarifa-tervezet még nem lett közzé téve. Ugyan hirlett már, hogy Németország szakit az eddig követett rendszerrel és a védvámos politika utjára lép, de senki sem gondolta, hogy Németország oly horribilis vámemeléssel üzenjen hadat a merkantilizmusnak. Erre senki sem volt elkészülve. A mi delegáltjaink sem, a kik, mikor a német vámtervezet napvilágot látott, szépen ott hagyták az osztrák császárvárost és hazajöttek ujabb utasitásokat kérni.

Mennyiben változott tehát meg a helyzet az első tanácskozás óta? Mikor szakértőink első izben jöttek össze tanácskozásra, kormányunk csak sejtette, hogy Németország emelni fogja az agrárvámokat. Ez a sejdités könnyen végzetessé lehetett volna mezőgazdasági érdekeinkre az osztrák túlkapások következtében. Most azonban nem sejditéssel van dolgunk. Tisztán előttünk áll a kemény igazság, mely megalkuvást nem ismer. Még szerencse, hogy egy német lap azt az indiszkrécziót elkövette, hogy közzé tette a vámtervezetet, kényszeritve ezzel a német kormányt a hivatalos közzétételre. Mi legalább sokkal erősebbek vagyunk azóta, hogy számbelileg is ismerjük a német agrárvámok szándékolt emelését. Létérdekünk amugyis megkövetelte volna az agrárvámok emelését, de kérdés, hogy Ausztriában mennyiben méltányolták volna követeléseinket. De ha a német vámtarifa életbe lép, akkor tényleg mi sem tehetünk mást, mint vagy felemeljük a védelem követelte fokozatban a mezőgazdasági vámokat, vagy elválunk Ausztriától és ki-ki a maga utján keresse boldogulását.

Ez lenne körülbelül a közhangulat. Ha ugyan lehet nálunk gazdasági közhangulatról beszélni, melyet mesterséges uton elnyomni akarnak. A kormány azonban azzal számol, hogy ez a közhangulat felébredni és kellemetlenségeket okozni talál, azért megnyugtatja félhivatalos sajtója révén az országot, midőn azt hirdeti, hogy az autonom tarifa kidolgozásánál mindkét államfél legelső sorban a termelésnek azokat az ágait tartotta szem előtt, melyek érdekeit legközelebbről érintik.

Az ország érdekében kivánjuk, hogy ez igy legyen.

A mi érdekeinket legközelebbről a mezőgazdaság boldogulása érinti, első sorban tehát ennek védelméről kell gondoskodnunk.

A védelem irányát, sőt mondhatnók mértét meghatározta Németország a maga felemelt vámtételeivel. Az irány tehát a védvámos irány, szakitás a szabad kereskedelemmel, melynek legnagyobb védői az egész kontinensen épen mi vagyunk. Nem is lett egyhamar, aránylag rövid idő alatt egyetlenegy ország sem ugy agyonboldogitva, mi t Magyarország. De minek panaszkodni, rajtunk az már nem segit. Most cselekedni kell. Uj vámpolitikai irányt kell életbe léptetni. Más tényezőnek itt nincs beleszólása, mint csak az ország érdekének, sem Ausztriának, sem iparnak és kereskedelemnek. Az ország érdeke követeli a mezőgazdaság vámpolitikai védelmét, mert enélkül tönkre megy mind a három termelési ág, a mezőgazdaság, az ipar és kereskedelem. A mily mértékben védjük meg a mezőgazdaságot, oly mértékben fog az ipar és hazai kereskedelem helyzete is javulni.

A védelem mértét is meghatározta Németország. Amily mértékben zárkózik el Németország agrárvámjaival az idegen nyerstermelés elől, oly mértékben kell nekünk is elzárkóznunk Oroszország és a Balkán államok nyertermelése elől. A boldogulás lehetősége ebben a két princzipiumban van lerakva.

Németország megmutatta nekünk az

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kiel.

Irta: Dr. B. G.

(Vége.)

1901. február elsején.

Kiel igazi matróz város, kivéve a villa negyedet s a hatalmas platán és tölgyfáktól beárnyalt »Dusternbrook« sétányt, a város csupa zig-zug szük utczákból áll. A város egy domb oldalán fekszik s igy egy részére meredek utczák vezetnek fel. A dombtetőn lévő negyed ujabb keletü s utczái már szélesebbek, egy két épülete pedig teljesen modern impozáns épitmény, különösen a vakolatlan veres téglából, mely egyébként Kielben erősen dominál, készült hatalmas »Marine-Intendatur« egészen várszerüleg néz ki. — Annál kisebb azonban az egyetem, mely csak olyan tuczat egyetem számba megy, de itt sem hiányzik az I. Vilmost ábrázoló lovas szobor, mely Németországban olyan sürün bujik ki a földből, mint nálunk a gomba egy jó esőzés után. Azt hiszem, hogy nem volt a világon uralkodó, kinek ennyi szobrot állitottak volna halála után.

A tengerkék szinre festett villamos kocsik folytonos csilingelés között sebesen rohannak le a meredek dombtetőről a tengerpartra. Apropos! villamos kocsik. Erről jut eszembe, hogy itt Kielben az embereknek nagyon becsületeseknek kell lenniök. Erre kell legalább következtetnem abból a körülményből, hogy a villamos közuti kocsikban nincsenek jegyáruló kalauzok, hanem minden utasnak a becsületére van bizva, hogy a menetdijat képző 10 Pfenninget bedobja egy üvegfalu perselybe, mely a kocsi legvégén függ. Nem ellenőrzi senki, legfeljebb az utitársak, ha vannak s ha kedvük tartja. Jegyet nem kap az ember. Sőt még pénzt is lehet váltani ha esetleg apró pénzünk hiányzik.

A számitás nem rossz. Ha hébe-korba utazik is ingyen egy-egy kevésbbé becsületes passager, az igy előálló kár bőven kitelik a jegykiadó kalauz megtakaritott fizetéséből. Szokatlan az is, hogy e villamos vasutakon az elzárt ajtó hiányzik. E helyett minden kocsin egy kis tábla van a következő felirással:

»Wer wöhrend der Fahrt auf oder abspringt, thut dies auf eigene Gefahr.«

Ha valakinek kedve van fel és le ugrálni a száguldó villamosra, saját bőrét veszélyezteti. Egyszóval Kielben az embereket érett eszüeknek és becsületeseknek tartják s megvagyok győződve, hogy még sem történik annyi szerencsétlenség és visszaélés, mint másutt. Az hizeleg a legtöbb embernek, hogy becsületesnek és elővigyázónak tartják, mig ha folyton ton ellenőrzik mint pl. a budapesti villamoson, hol minden 3-ik megállóhelynél felszáll egy ellenőr, csak azért is igyekszik valahogy kijátszani az ellenőrzést. Hiába! »Nitimur in vetitum.«

A második dolog, a mi meglepett Kielben az, hogy minden hirdető oszlopon nagy plakátokat látni, melyeken egy szellemesen szerkesztett népszerü felhivásban valami névtelen emberbarát felhivja a közönséget, hogy minél több sört, bort és szeszesitalt fogyasszon. Amde, ha olvassuk e különös felhivást, meglátjuk, hogy az épen az ellenkezőt czélozza. — A plakát olyan mint egy rendes üzleti hirdetés s talán nem lesz érdektelen ide iktatni egy pár mondatot belőle.

Czime: Alkohol és társa.

Fióküzletek a világ minden részében! Naponként ujabb üzletek nyilnak meg!

Azután jön a szöveg:

»Van szerencsénk tudatni a n. é. közönséggel, hogy Ő Felsége a Halál udvari szállitójává nevezvén ki czégünket, ezenkivül még a következő magas és előkelő helyekről kaptunk és kapunk naponként rendeléseket: a világ összes tébolydái és kórházaiból, a hülyék intézetéből, valamint minden fegyházból stb.

Üzletünket a világ összes országaiban a kormányok feltünő kedvezményekben részesitik. Üzleteink nemcsak hétköznapokon és ünnepeken, de nagyobbrészt éjjel-nappal nyitva állanak.

Óriási választék a legfinomabb italoktól a legközönségesebbig.

Vizet ne igyatok soha. Ez boldogság! Miből élne akkor a sok orvos és gyógyszerész és korcsmáros?«

utat, melyet követnünk kell. Ha ezt követni nem akarnók, hosszu időre gazdasági függés és kizsákmányolás vár reánk.

Az anarchisták ellen.

A legutóbbi anarchistamerényletnek alighanem meg lesz az a következménye, hogy a kormányok kezet fogva igyekeznek keresztül vinni olyan hathatós rendszabályokat, melyekkel az anarchistákat megfékezzék. A római *Fanfulla* erre vonatkozólag azt jelenti, hogy a berlini olasz nagykövet Rómába érkezik, hogy résztvegyen az anarchisták megrendszabályozására irányuló tárgyalásokban. A Németországban meginditott ellenőrzési eljárás nem bizonyult elegendőnek. Az anachistákat — irja a »Fanfulla« — teljesen izolálni kellene az emberi társadalomtól és mindannyiukat egy magános szigetre kellene elzárni. Mert ha nem lépünk fel erélyesen ezek ellen az emberi fenevadak ellen, ugy ez csak társadalmunk gyámoltalanságára vet világot és azt bizonyitja, hogy feladataink keresztülviteléhez nincs meg a kellő egyetértés és hogy a felettünk uralkodó államfők életét nem tudjuk az önkénykedésnek gyilokja elől megvédeni.

Választási mozgalmak.

Mint *Belényesről* irja levelezőnk, *Kovács* Lajos gyulai ügyvéd, az eddigi függetlenségi képviselőjelölt *visszalépett*. Helyette a párt *Barta* Ferencz ügyvédet léptette fel, a ki már meg is érkezett a kerületbe. Belényesen és vidékén Bartát az egész nép óriási lelkesedéssel fogadja.

Zala-Balcsa, szeptember 17. Hajós Kálmán dr. budapesti ügyvédet zalamegyei törvényhatósági bizottsági tag szabadelvüpárti programmal képviselőjelöltnek fellépett.

Csorna, szeptember 17. Vasárnap tartotta meg programmbeszédét *Borsody* Géza dr. rábaszabályozási igazgató, a szabadelvüpárt jelöltje nagy választóközönség előtt. Borsody az orsz. katholikus kongresszuson képviselte már a kerületet s itt mindenütt nagyon népszerü, azért szemelték ki Rakovszky ellenfelének. Beszéde után körutat tett a kerület többi községeiben. Borsodyt a függetlenségi pártiak is támogatják, de ennek daczára *Rakovszky* István néppárti jelöltnek, aki szintén vasárnap mondta el programmbeszédét, megválasztása biztosra vehető.

Nagy-Szőllős, szeptember 17. *Szeless* Adorján függetlenségi programmal képviselőjelöltnek fellépett.

Moór, szeptember 17. Vasárnap két jelölt tartott itt programmbeszédet. Délelőtt a szabadelvüpárti *Baross* Károly, délután a néppárti *Kélly* László dr. *Baross*, — mint a Magyar Távirati iroda jelenti — programmjában kijelentette, hogy Széll Kálmánt tekinti vezérének, de az önálló vámterület hive.

A gyülésből Széll Kálmán min. elnöknek a következő táviratot küldték:

A bodajki választókerület szabadelvü pártja Moóron ma értekezletet tartott, melyen Baross Károlyt képviselőjelöltnek kiáltotta ki. Üdvözöljük Nagyméltóságodat, mint pártunk politikai vezérét.

Pentz Lajos elnök.

Darányi földmivelésügyi miniszternek a következő táviratot küldték:

Baross Károly szabadelvü párti jelölt fellépte alkalmából üdvözöljük Nagyméltóságodat, mint a magyar szőlőtermelés apostolát és mint az első magyar minisztert, ki a földmivelés érdekét a nagy eszközök politikájával segiti elő.

Szeged, szeptember 17. Mamuzsits Agoston szabadkai polgármester Szilágyi Gyula hirlapiró ellen támadó röpiratáért sajtópert óhajtván inditani, — mint a Magyar Távirati Iroda jelenti — az igazságügyminiszterhez felterjesztést intézett, a melyben arra kéri a minisztert, hogy a szegedi esküdtbiróság mellőzésével, — miután az szerinte »elfogult vele szemben«, — más biróságot delegáljon.

Pápa, szeptember 17. *Bauer* Antal az ugodi kerület volt orsz. képviselője vasárnap tartotta Ugodon beszámoló beszédét, mely után *Sipos* Orbán teveli plébános és *Tatay* Lajos ág. ev. lelkész tolmácsolták a választók bizalmát és fölkérték a jelöltség elfogadására Bauer azt elfogadta és mindjárt elmondotta programmját, a melyben Széll politikája feltétlen hivének vallotta magát. Az ország gazdasági fellendülését lelkéből óhajtja, de külön agrár pártot nem látna szivesen a parlamentben. Beszéde nagy tetszést keltett. Széll min. elnöknek és P dmaniczky bárónak üdvözlő táviratokat küldtek.

—

Választási pikantériák.

Reviziós liberális. Keszthelyen Bogyay Máté szabadelvü párti jelölt tegnap tartotta programmbeszédét. Kijelentette, hogy *a felekezetnélküliségről szóló törvény eltörlését a jövő cziklusban követelni fogja.* Nem hiszi, hogy az egyházpolitikai törvények a következő cziklusban *revizió* alá kerüljenek, de *megjő majd annak is az ideje.* Végül agrárpolitikusnak vallotta magát.

Ennek a magyarázata: hogy a keszthelyi nép erős — néppárti s a szabadelvü rókapolitika hamis bárányborbe bujva akarja becsapni őket. A néppárt jelöltje *Somsich* Béla gróf.

*

Ev. ref. asszisztenczia. Dr. *Várady* Zsigmond ügyvéd papi segédlettel tartja kortesutját. *Csák* Máté nagyváradi tiszteletes ajánlja a kiváló ügyvédet a ref. hivek figyelmébe, mint buzgó reformátust. Ajánlja pedig — lelkésztársa *Marjay* Péter ellen.

A buzgalomhoz nem szólunk, hanem azt hisszük, Várady urnak kár volt lelkészi asszisztenciához fordulnia. Vagy bizik saját erejében vagy nem — s olyan kurucz 48-as kerületben könnyen szükség lehet rá, hogy a körut végén az elveszett mandátum felett — gyászbeszédet tarthat Csák Máté.

Barabás Béla Nagyváradon.

Nagy a lelkesedés a nagyváradi függetlenségi és 48-as pártban, hogy olyan kiváló férfit lehetett megnyerniök képviselőjelöltnek, mint dr. *Barabás* Béla.

Tegnapelőtt volt Aradon a nagyváradi függetlenségi és 48-as párt küldöttsége, melyben részt vettek dr. *Stokker* József ügyvéd vezetése alatt dr. Votisky Elemér, Hann Lajos, Fischer Emil és Weisz Károly. A küldöttség este 7 óra 11 perczkor érkezett Aradra, a hol a Kossuth Lajos asztaltársaság titkára várta őket. A Fehér Ló szállodában rövidesen átöltözve rögtön *Barabás* Béla szállására siettek, a hol már várta őket az aradi függetlenségi és 48-as párt vezetősége. Barabás Béla és neje, egy végtelenül kedves, bájos, igazi magyar uri nő a lehető legszivélyesebben fogadták a váradiakat; velük volt még mintegy 25 aradi 48-as ur, csupa ügyvéd, tanár, orvos, nagykereskedő és nagyiparos, mindnyájan feketében.

A nagyváradiak szónoka *Stokker* József volt. Lelkes, gyujtó hatásu beszédben üdvözölte Barabást Nagyvárad független polgárai nevében, biztositotta a párt nagyrabecsüléséről, odaadó ragaszkodásáról s felkérte, fogadja el a nagyváradi képviselőjelöltséget. Egyuttal felhivta figyelmét néhány pontra, melyek Tisza Kálmán beszámolójában igen kellemetlen benyomást gyakoroltak. A lendületes beszéd láthatólag igen jó benyomást tett az aradiakra, kik a váradi fiatal szónokot lelkesen megéljenezték.

Barabás Béla szinte könnyekig meghatva válaszolt. Büszkének vallotta magát, hogy a nagyváradi függetlenségi választók bizalma éppen benne összpontosult s igérte, hogy e bizalomnak meg is fog felelni. Bármily hatalmas

---

Ilyen modorban tárgyalja a felhivás az alkoholizmus kérdését s különösen helye van olyan városokban mint Kiel, hol a tengerparton és a zug-utczák füstös csapszékeiben feltünő nagy számmal látunk részeg embereket a nap minden órájában. Megrögzött alkoholisták ödöngenek a kikötőkben s szánalmas külsejük láttára utálat fogja el az embert. Hiába minden pénzbüntetés, elzárás, másnap ujból kezdik a dolgot. — S ki ebben a bünös? Sajnos, hogy első sorban az állam, mely óriási jövedelmi forrást csinál magának a szeszes italok árulásából. — Az a derék emberbarát, ki e plakátokat saját költségén kinyomatta, őszinte tiszteletünkre érdemes, bár névtelen maradt is!

Ez egy árnypontja különben a világ valamennyi ten-gerparti városának, hogy feltünő sok benne a pálinkamérés és korcsma.

Kielnek tagadhatatlanul legszebb része a már emlitett villanegyed, mely az angol cottage rendszer szerint van kiépitve. — Mennyivel egészségesebb lakások vannak az ilyen villaszerü házakban, melyek mind kertekkel vannak körülvéve, mint a szorosan egymás mellé épitett bérkaszárnyákban? Itt nincs sehol az utczákon por. — Óriási lombos fák alatt sétálunk, mintha erdőben lennénk. Az ágakon ezernyi madár csiripel, a gondosan ápolt kertekből virágillat csapja meg az orrunkat; olyan ez mint egy mesebeli város. — S ehhez korántsem kell fényüzés, pazarlás, csak egy kis jóakarat. Krupp dicséretére legyen mondva, hogy a munkásai számára épitett házak hasonló mintára készülnek, azzal a kis különbséggel, hogy a kert inkább veteményes mint virágos kert. — De hát mit tehetünk róla, ha nálunk sokan jobbszeretik azt, ha az utcza porát közvetlenül kapják a lakásba, nem pedig a kert sürü bokraitól nagy részben felfogva, ha sokan inkább szeretik látni az utczák rideg puszta kövezetét s a szomszéd ház ablakait, mint az árnyas fák sötét zöld lombjait s az ezernyi szinpompában tarkálló virágokat. Rendkivül nehezen akarjuk megérteni, hogy a »régi jó idők«-nek nem minden maradványát kell okvetlenül fentartani s hogy jobb a pénzt a kertésznek mint a gyógyszerésznek adni.

Lépten-nyomon ilyen reflexiókat kell tennünk, ha e pompás városrész utczáin sétálunk s sóhajtva gondolunk arra, hogy mikor fog ez a példa nálunk is követésre találni.

E villanegyed végén ujra a tengerpartra bukkanunk, mely már itt hatalmas öblöt képez s melynek a nyilt tenger felől jövő széltől erősen fodros hullámait büszkén szelik a méltóságteljesen haladó gőzösök, hogy a »Vilmos császár csatornát« ép az imént elhagyva horgonyt vessenek a kieli kikötőben. — Ha pedig késő este érünk ide, már távolról felénk szórja a csatorna bejáratánál lévő világitó torony erős fénykévéit, sőt a 91 kilométer hosszu csatorna mentében egymástól rövid távolságra elhelyezett villamos ivlámpákból is megpillanthatunk néhányat.

———

Nagyváradon a kormánypárt, kötelességének tartja vele szemben felemelni a 48-as zászlót s azt diadalra vinni. A jelöltséget elfogadja.

Megbeszélték ezután a programmbeszéd megtartásának részleteit. Barabás még tegnap Erdélybe utazott s ott tölti az egész hetet. Nagyváradra Kolozsvár felől érkezik a reggeli gyorsvonattal fél 9-kor, a programmbeszédet d. e. 11 órakor tartja meg a Szent László-téren. Délben 300 terítékü bankett, d. u. 2 órakor a várad-velenczei gazdakörben, 4 órakor a réti népkörben beszél Barabás. este elutazik.

Ennek megállapitása után az egész társaság Barabás Béla vendége volt a Fehér Lószálloda nagytermében, a hol majdnem százan gyültek össze az aradi függetlenségi párt elitjéből. Az asztalfőn dr. *Barabás* Béláné ült, jobbján *Mülek* Lajos képviselő, balról *Stokker* József. Az első felköszöntőt Stokker József mondotta Barabás Bélára; a megindult szellemes tószáradatból kiváltak Barabás és Mülek gyönyörü beszédei. A társaság a legjobb hangulatban a késő éjjeli órákig együtt maradt.

*

Barabás Béla jelölése tárgyában a függetlenségi párt ma délután 5 órakor a párthelyiségben gyülést tart. Erre a gyülésre tegnap következő meghivókkal hivták össze Nagyvárad polgárságát:

Igen tisztelt Polgártárs!

A politikai viszonyok változtával a szellem, mely eddig a képviselők megválasztásánál uralkodott, ugy látszik, hála Istennek, megváltozott. Ujkor hajnalán vagyunk, a melynek legelső ragyogó sugára nálunk az lesz, ha tömegesen zárt sorokban sorakozunk megdöntésére annak az irányzatnak, amelyet jelenleg — roncsaiban bár — nálunk Tisza Kálmán képvisel. A zászlót, melyet a küzdelemben kibontunk, dr. *Barabás* Béla, hazánk nagy fia emeli magasra. Hogy diadalmasan győzelemre vihesse a zászlót, ezért a mi szent lelkesedésünkre és összetertásunkra van szüksége. Ezen állhatatos összetartáshoz szervezkednünk kell s a szervezkedő bizottság egyik tevékeny tagjául szeretnők üdvözölni Ont is.

Felkérjük tehát, hogy ennek megbeszélése végett sziveskedjék 1901. év szeptember hó 18-án, d. u. 5 órakor a 48-as függetlenségi kör helyiségében (Kert-utcza, Kutiák-ház) megjelenni.

Hazafias üdvözlettel

A 48-as és függetlenségi párt nevében:

Szokoly Tamás,
elnök.

*

Minthogy a gyors expedició miatt könynyen megeshetett, hogy többen nem kaptak meghivót, a párt ezuton is felkéri az érdeklődőket sziveskedjenek a gyülésen minél nagyobb számban megjelenni, hogy a teendők megbeszélésében részt vehessenek.

Az uj rend.

— A választási iratok másolatainak kiállitása. —

A képviselőválasztásoknál követendő uj rendről kellőleg tájékoztatja a közönséget a belügyminiszter a törvényhatóságokhoz küldött rendeleteiben.

Az uj rendhez tartozik az is, hogy a választók névjegyzékéről, a választási jegyzőkönyvekről a hatóság köteles kiadni hiteles másolatokat megfelelő összeg ellenében.

Rimler Károly polgármester helyettes erre vonatkozólag szabályzatot dolgozott ki, a melyben meg vannak állapitva a másolatok árai.

A szabályzat a következő:

Az 1899. évi XV. t.-cz. 163. §-a értelmében az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 88. §-ában emlitett általános választási jegyzőkönyv a szavazatszedő küldöttségek jegyzőkönyvei, a szavazási rovatos ivek — nemkülömben a választások névjegyzékéről teljes vagy részleges másolat irásbeli kérelem a szokásos irás és hitelesitési dij lefizetése mellett *bárkinek kiadandó.*

A belügyminiszter ur 98976—I/901. számu körrendeletével a dijak mérve és általában a másolatok mikénti kiállitása körül felmerülendő összes kérdések elbirálását illetve szabályozását a törvényhatóság első tisztviselőjére ruházta, ebből kifolyólag: a *választók teljes névjegyzékének másolási és hitelesitési diját 12 koronában* — a *részleges* névjegyzék másolási és hitelesitési dijat pedig a következőkben állapitom meg: az *Olaszi* városrészét *6 koronában, Ujvárosit* és Külvárosit *4 koronában, Váralja*, Velencze és Csillagváros városrész névjegyzékét *2 koronában.*

Az általános *választási jegyzőkönyv másolási* és hitelesitési dijat 2 koronában, a szavazatszedő küldöttségek jegyzőkönyvét külön-külön 2 koronában, a szavazási rovatos ivek másolási dijat 6 koronában állapitom meg.

Megjegyzem, hogy amennyiben a másolat magánhasználatra kéretik és hivatalos beadvány gyanánt nem használtatik fel, — annak bélyeggel való ellátása nem szükséges.

A másolatok kiadása iránti kérelem a törvény értelmében a város polgármesterénél irásbelileg terjesztendő elő, mely alkalommal a másolás és hitelesitésért járó és fenebb megállapitott dij lefizetése a pénztári hivatal elismervényével igazolandó.

A kért másolat a kérelemtől számitott 8 nap alatt elismervény mellett kiadandó. A kért másolatot a kiadóhivatal szolgáltatja ki. Minden másolat hitelesitési záradékkal látandó el. A másolás és hitelesitésért felszámitott dijak előzetesen a városi pénztárnál fizetendők. Az ezen czimen befolyó összeg a város házi pénztárát illeti.

Erről a város közönsége hirdetmény utján, a polgármesteri számvevői, pénztári valamint a kiadó hivatalok végzésileg értesittetnek.

Nagyvárad, 1901. évi szept. hó 12-én.

Rimler Károly
polgármester helyettes.

UJDONSAGOK.

Biharvármegye őszi közgyülése.

— Mit tárgyal a vármegye. —

Biharvármegye törvényhatósági bizottsága ma, szerdán délelőtt 9 órakor tartja őszi rendes közgyülését.

A tárgysorozat mennyiségre elég tartalmas, de kiválóbb fontosságu ügyet nem ölel fel. Választás nem lesz, tehát nincs kilátás arra, hogy a törvényhatóság tagjai nagy számban jöjjennek be a megyéből.

A közgyülést a királyi kézirat felolvasásával kezdik meg s ez lesz az egyetlen ünnepélyes mozzanata a közgyülésnek.

A közgyülés tárgysorozatából adjuk a következőket:

Az uj országgyülést egybehivó Kegyelmes Királyi meghivó levél kihirdetése.
Alispáni időszaki jelentés.
Igazoló választmány jelentése.
Biráló választmány jelentése.
Számonkérőszék jelentése.
Állandó választmány előterjesztése a vármegye 1902-ik évi költségelőirányzata tárgyában.
Állandó választmány előterjesztése az 1902-ik évre kivetendő közszükségleti pótadóról.
Főszámvevő az 1902-ik évre szükséges jegyzői nyugdij-pótadó katonai beszállásolási pótadó kivetése iránt.
Belügyminiszter a drágasági pótlékokra felhasznált összegek tárgyában.
Ugyanaz a vasárnapi munkaszünet tárgyában.
Belügyminiszter a belényesi kórház felépitése tárgyában.
Pável Mihály nagyváradi gör. kath. püspök a belényesi kórház részére ajándékozott telkekről.
Kereskedelmi min. a transversalis utak épitéséhez hozzájárulás tárgyában.
Földmivelésügyi min. a községi munkás segély-alapok javára küldött 1000 kor. felosztása tárgyában.
Ugyanaz Ér-Tarcsa népkönyvtár ügyében.
Alispán a vásári rendosztásra von. szabályrendelet tárgyában.
Heves megye a katonai előfogatok tárgyában.
Békés megye a nyugdij viszonyosság tárgyában.
Moson megye Magyarország és Ausztria közötti határvonal helyreállitása tárgyában.
Sopron megye a kivándorlás tárgyában.
Szabadka város a kisgazdák ügyében.
Pancsova város fizetés emelés tárgyában.
Közigazgatási bizottság az 1901 év első felére vonatkozó időszaki jelentését bemutatja.
Küldöttségi jelentés a vármegye monografiáját szerkesztő vállalat részére adandó segély tárgyában.
Megyei nyugdij bizottság előterjesztése, Cziffra Gerő vármegyei főpénztárnok nyugdijazása tárgyában.
Ugyanaz az 1902-ik évre vonatkozó költségvetést bemutatja.

TAJÉKOZTATÓ

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Szept. 18. A gazdasági egylet vál. ülése d. u. 3 órakor
September 18. Megyegyülés.
Szeptember 19. A Fehér Kereszt egylet vál. ülése d. e. fél 12 órakor a lelenczházban.
Szeptember 19. A megyei központi választmány ülése d. e. 9 órakor.
Szeptember 19. A szinházépitő bizottság ülése d. u. 3 órakor a városházán.
Szeptember 22. Második jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a premontreiek templomában.
Szeptember 26. Borsajtó kiállitás Nagyváradon.
Szeptember 28. A Berettyó-társulat közgyülése d. e. 9 órakor.
Szeptember 28. 29. Szőlő és borkiállitás Érmihályfalván.
Szeptember 29. Harmadik jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a Szt. László templomban.
Szeptember 29. A nőegylet közgyülése.
Október 3. Képviselő választás Nagyváradon, a Sasban.
Október 19. 20. Lóverseny Nagyváradon.

* **Az irgalmas rend generálisa Nagyváradon.** Az irgalmas rendüek generálisa *Gasser* Cassián, a magyarországi tartományi főnök *Füzi* Szaniszló társaságában sorba látogatja most a rendnek magyarországi házait. Körutjában tegnap Temesvárról *Nagyváradra* érkezett. A generális látogatást tett dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok ur Ő Eminenciájánál s ma reggel utazik el Nagyváradról.

* **Kitüntetések.** O Felsége folyó hó 11-én kelt legfelsőbb kéziratával, a magyar országgyülés képviselőháza volt alelnökének, *Tallián* Bélának a közügyek terén szerzett kiváló érdemei elismeréseül a *titkos tanácsosi méltóságot dijmentesen*, legkegyelmesebben adományozni méltóztatott; — továbbá dr. *Dániel* Gábornak, képviselőházi volt alelnöknek, a közügyek terén szerzett érdemei elismeréseül a *Lipót-rend középkeresztjét* dijmentesen adományozta.

* A **hadgyakorlat elázott.** Az idő sehogy se kedvezett az idei hadgyakorlatoknak. Tegnap is déli tizenkét órától délután három óráig ujabb felhőszakadás tette még járhatatlanabbá az utakat, ugy hogy *görcsönyi* távirat szerint a záróhadgyakorlatot lemondták. De *Pécsre* azért a király szerdán délután mégis elmegy.

* **Pályázat a Ludovikába.** A Biharvármegye törvényhatósági bizottsága által a Ludovika akadémiában betöltendő gróf Buttler-féle alapitványt helyre a pályázat első kiirása után csak egy pályázó jelentkezett, miért is a honvédelmi miniszter elrendelte, hogy az alapitványi helyet ismételten hirdesse meg a vármegye. Ez megtörtént s eredményeképp egy ujabb pályázó jelentkezett. *Szunyogh* Zsigmond érsemjéni birtokos folyamodott fiának a felvételéért. A mai megyegyülésen kerül a kérelem tárgyalásra.

* **Kinevezések.** A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbizott m. kir. miniszterelnök Biharvármegyében a robogányi anyakönyvi kerületbe *Ciumpe* Tivadar körjegyzőt anyakönyvvezetővé; a biharpüspökibe *Pérchy* Sándor segédjegyzőt; a sályiba *Porubszky* Lajos ottani lakost; a miklólázuriba *Wittenberger* Jakab h. körjegyzőt és végül a szentandrásiba *Jámbor* Sándor jegyzői irnokot anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

* **A város közvilágitása.** A Nagyvárad város közvilágitására beadott pályázatokkal kapcsolatban megemlitettük, hogy a pályázó társulatokat felhivták, miszerint ajánlatuk kötelező határidejét ez évi november 30 ig hosszabbitsák meg s erre a Vasuti Forgalmi Bank azzal válaszolt, hogy ajánlatát visszavonta. Ezen közleménybe tévedés csuszott be, mert nem a Vasuti Forgalmi Bank, hanem a berlini villamossági társaság vonta vissza ajánlatát, mivel látta, hogy annak elfogadására kilátása nincs.

* **A szinház épitése után.** A nagyváradi szinház épitésére felügyelő bizottság holnap, csütörtökön délután 3 órakor ülést tart a városházán. Az ülésnek egyetlen tárgya van: a vállalat kérelme a hiányok pótlásáig visszatartott összeg kiutalása iránt.

* **A kolozsvári Mátyás-szobor.** Kolozsvárott a Mátyás-szoborbizottság *Hegedüs* Sándor miniszter, tiszteletbeli elnök elnöklésével értekezletet tartott. A gyülésen három kérdés nyert elintézést: a fedezet beszerzésének, a talapzat minőségének s a leleplezés idejének kérdése Hosszabb vita után elhatározták, hogy ujabb gyüjtést inditanak a még hiányzó 32.000 korona beszerzésére s a gyüjtés vezetésére *Haller* Károly min. tanácsost kérik fel. Elhatározták továbbá, hogy a szobor talapzatát süttői mészkőből állitják fel és jóvá hagyták az erre vonatkozólag *Fadrusz* Jánossal kötött szerződést.

* **A népfölkelők jelentkezéséről.** Az 1893. évi XXXVII. t.-cz. értelmében a város területén tartózkodó helybeli vagy idegen illetőségü mindazon katonailag kiképzett népfölkelésre kötelezettek, kik a közös hadseregben, a hadi tengerészetben, a honvédségben, ezek póttartalékában, vagy a csendőrségnél szolgáltak, továbbá oly katonailag ki nem képzettek, kik népfölkelési (rózsaszinü) lappal el vannak látva, évenként egyszer személyesen, vagy irásban jelentkezni tartoznak, ezennel felhivatnak, hogy a f. évben október hó **3**., 4., és 5. napján mindenkor reggeli 8 órakor Nagyváradon, a kisvárosháza sorozó termében (Olaszi, Fő-utcza, a Széchenyi-szállodával szemben) akképpen jelentkezzenek, hogy okt. 3-án az 1859—1869., okt. 4-én, az 1869—1879. évben született és Nagyváradon illetőséggel biró, október 5-én pedig az 1859—1879. évi születésü idegen illetőségü katonailag kiképzett népfölkelők jelentkezése fog elfogadtatni. Az irásbeli jelentkezésekre a katonai ügyosztálynál (Olaszi, városháza, földszinti helyiség) ingyen Jelentkező lap kapható, melynek kitöltésére és egyéb kezelésére nézve a hivatali személyzet és a jelentkező lapra nyomatott figyelmeztetés nyujt felvilágositást. A személyes jelentkezés az utolsó katonai okmány (végelbocsátó levél, kilépti bizonyitvány, ajánlati lap) elhozandó, az irásbeli jelentkezéshez pedig csatolandó. Az itt tartózkodó de (Ausztriában) a birodalmi tanácsban képviselt tartományokban és királyságokban honos népfölkelők hasonló minőségben és módozatok között tartoznak jelentkezni, mint a magyar honosok. Ez alkalommal figyelmeztetnek a jelentkezésre kötelezett népfölkelők, hogy jelentkezési állomásukra hazautazásuk esetén, ha magukat a kezeiknél levő népfölkelői igazolványi könyvvel a vasuti állomás pénztáránál igazolják, a katonai dijszabásban megállapitott menetdij-kedvezményben fognak részesittetni. A jelentkezés igazolatlan elmulasztása 200 kor.-ig terjedhető pénzbüntetéssel, esetleg megfelelő szabadságvesztéssel lesz büntetve. Nagyvárad, 1901. szeptember hó 5. *Darvassy* Lajos, tanácsnok, a katonai ügyosztály főnöke.

* Mikor lesz a **választás Biharmegyében.** Biharvármegye törvényhatóságának mai közgyülésén terjesztik elő a legkegyelmesebb királyi kéziratot az uj országgyülés összehivásáról s holnap állapitják meg a választások határidejét Biharvármegyére nézve. A központi választmány holnap ül össze a megyeházán. Ez alkalommal jelölik ki a választási elnököket, jegyzőket s kitüzik a választás határidejét. Mint halljuk, az első napra, október 2-ára tüzik ki Biharvármegyében a választásokat.

* **Kilépett a honvédségből.** *Fischer* Kálmán tartalékos honvédhadnagy tiszti rendfokozatának megtartása nélkül, saját kérelmére a honvédség kötelékéből elbocsáttatott.

* **Meggyuladt gyárimunkás.** *Klein* József 18 éves munkás az *Irom* és *Malmed*-féle halconserv gyárban dolgozott. Tegnap délután borszesz láng mellett schellachot olvasztott, midőn a borszesztől ruhája meggyuladt, mit csak akkor vett észre, mikor már javában égett. — A segitségére sietö munkások már nem tudtak rajta segiteni és csak akkor birták nagynehezen elfojtani ruhája égését, a midőn már sulyos égési sebeket szenvedett. A közkórházba szállitották. Életben maradásához kevés a remény.

* **Szent-Pétervár 200 éves jubileuma.** Szent-Pétervár fényesen készül alapitásának kétszáz éves megünneplésére. E czélra a városi tanács nagy összeget szavazott meg, a melynek egy részét már folyósitották is. A fényesnek igérkező ünnepségen a franczia kormány, a párisi községtanács is részt vesz képviseletével. Az ünnepség még csak két év mulva lesz, de már is nagyban folynak a készülödések. Szent-Pétervár tudvalevő Nagy Péter czárnak köszönheti alapitását s ennek az emlékére nagyszabásu ünnepet rendez most Oroszország fővárosa.

* **Megbizatás.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter a szolgálat érdekében *Fekete* Zsigmond min. osztálytanácsost az ország természetes vizi utainak csatornázása érdekében szükséges tervek kidolgozására az országos vizépitési igazgatóság kebelében felállitott kirendeltség vezetésével bizta meg.

* **Quo vadis ellen.** Sienkivecz hires regénye egész lázba ejtette tudvalevőleg az olvasóközönséget. A franciákat azonban bántotta a tény, hogy egy nem franczia iró müve náluk már vagy kétszáz kiadást ért meg. Montfors meg is támadta egy szépirodalmi folyóiratban a franczia olvasóközönséget, hogy rajong egy idegen iró munkájáért, holott a franczia Lombard Bizance czimü regénye sokkal szebb és jobb, mint a Quo vadis. A tetszetős hirt átvette több lap és megindult Lombard dicsőitése, pedig a legtöbben nem ismerték sem a szerzőt, sem művét. Voltak, kik a könyvkereskedőket ostromolták, de azok sem tudtak felvilágositást adni. Az Ollendorf könyvkereskedőczégnek támadt az a jó ötlete, hogy egy antikváriusnál megkeritette a regényt és pompás képekkel diszitve ujra lenyomatta és kiadta. Rövid idő alatt negyven kiadást ért a regény. Amde az olvasóközönség köréből csakhamar többen is akadtak, kik a regényt unalmasnak, gyengének, ügyetlen tákolmánynak hirdették és a komoly birálat is csatlakozott ezek véleményéhez. A Figaróban Clavean véglegesen lehülötte a Lombart-lázt és a könyvet ma már senkisem olvassa. Legtöbb haszna volt az egész mozgalomból Lombard özvegyének, ki nagy nyomorban élt és a váratlan fölbuzdulás 15.000 frankot juttatott neki.

* **Kubelik a pápánál.** A pápa a napokban külön kihallgatáson fogadta Kubeliket, akihez hódolata kifejezése után igy szólt:

— Én az ön müvészetét teljesen méltányolom és önt mint az il Paganini redivivo ismerem. Vaszary érsek az ön számára a Gergely-rendet kérte, azonban én önt nagyon ifjunak találtam erre a kitüntetésre és elutasitottam e kérést. Vaszary erre azt mondta, hogy ön ifju ugyan, de ön Isten kegyelméből való müvész. Erre elhatároztam, hogy önnek mégis a Gergely-rendet adományozom és pedig hazája és fenkölt müvészete tiszteletére.

A pápa végül két rózsafüzért adott át Kubeliknek.

— Egyet — mondá — az ön számára, egyet pedig anyja számára, akit, mint hallom, igen szeret.

Ezzel a kihallgatás véget ért.

* **Ellenőrzési szemlék.** A véderőről szóló 1889. évi VI. t.-cz. 55. §-a értelmében felhivatnak a város területén tartózkodó mindazon tartósan szabadságolt, továbbá a tartalékhoz, honvédséghez, a póttartalékhoz és a tengerészethez tartozó védkötelesek, kik ezen évben sem katonai kiképzés alatt nem állottak, sem fegyvergyakorlatokon részt nem vettek, hogy az idei ellenőrzési szemlén és pedig a cs. és kir. 37. gy.-ezredhez tartozó nagyváradi illetőségü nem tényleges állományu katonák f. évi október hó 12-ik napján, az ugyanezen ezredhez tartozó illetőségü tartalékosok f. évi október hó 14-ik napján, minden más csapattesthez tartozó védkötelés f. évi október hó 25-ik napján a várban, a m. kir. 4-ik honvéd gyalogezredhez tartozó nagyváradi illetőségü nem tényleges állományu honvédek folyó évi október hó 21 én az idegen illetőségüek pedig folyó évi október 22-én, más honvéd csapattesthez tartozó védkötelesek folyó évi október hó 23-án a honvédkiegészitő parancsnokságnál (Olaszi, Fő-utcza, Markovits-ház) mindenkor reggeli 8 órakor katonai igazolványaikkal mulhatatlanul jelentkezzenek. Utószemle a hadsereg kötelékébe tartozó legénység részére november hó 29. és 30-ik napján a várban, a honvédséghez tartozók részére november hó 23-ik napján a honvédkieg. parancsnokságnál fog megtartatni.

Nagyvárad, 1901. szeptember 2-án. *Darvassy* Lajos tanácsos, a katonaügyosztály főnöke.

* **Felfüggesztett postatiszt.** A nagyváradi postaigazgatóság *Böhm* Ferenczet, a makói postahivatalnál alkalmazott segédtisztet hivatalától felfüggesztette és ellene a fegyelmi eljárást elrendelte. Ennek a felfüggesztésnek meglehetős pikáns előzményei vannak. A mult évben Horváth Ferenczet, a makói postahivatalnál levő segédtisztet a chekk-osztálynál elkövetett sikkasztása miatt börtönre itélték. A bünös nagyon elunhatta magát a börtön egyhangu levegőjében, mert több izben levelet irt jó barátjának élénken kérdezősködvén a makói postaviszonyok felől. Böhm Ferencznek nem valami hizelgő volt a levelezés, mert azt irta vissza Horváthnak, hogy semmi hajlandóságot sem érez magában arra, hogy egy sikkasztóval levelezést folytasson. Horváth ezt nem tudta elviselni és nyomban kihallgatásra jelentkezett. A vizsgálóbirónál azt a meglepő vallomást tette, hogy Böhm éppen ugy manipulált a posta chekkekkel, mint ő, de hogy reá nem jöttek, annak oka az, hogy Böhm a pénzt idekorán helyre tudta tenni. E vallomás után

függesztették fel Böhmöt hivatalától, de csak a meginditott vizsgálat lesz hivatva kideriteni azt, hogy mennyiben volt igaza Horváth Ferencznek.

* **Elveszett czivilizáczió.** Tegnap a korzón *Ferenczy* István *»A czivilizáczió bölcsője«* czimü munka elveszett. A becsületes megtaláló kéretik azt átadni e lap szerkesztőségében.

* **Talált tárgyak.** Tegnap délelőtt a Nagypiacz-téren egy laczikonyha mögött rózsafüzért (otvasót) találtak; továbbá találtatott egy értékes arany Szentgyörgy-tallér. Tulajdonosaik átvehetik *Mendelényi* rendőrfogalmazónál.

Történelmi ellentmondások.

(Vége.)

Ellentmondás: 1521. junius havában Bakács bibornok vagyonát foglalták le a magyar urak, ezenkivül kölcsönt is vettek fel a Szulejmán elleni hadjáratra. Másik munka azt mondja, hogy a magyar urak a jobbágy telkek egy arany forint adóját és saját erszényük tartalmát ajánlották fel a Szulejmán elleni harczra. A papi és világi birtokjövedelmek *felét*, — birtoktalan nemesek egy arany forintját ajánlották fel. Tény az, hogy 46 ezer forint és 200 lovas volt a végeredmény, daczára annak, hogy harmadik történelmi adat a főpapok, urak és nemesek egy évi jövedelmének *felét*; a lelkészek és kisebb javadalmak birtokosai az ezüst és aranyékszerek értékének *tizedét*; az ország minden lakosa után egy forint; és kivétel nélkül szedendő *fogyasztási adó* jövedelmét ajánlották fel.

Ellentmondás: Egyik történelmi munka azt mondja, hogy a nagyváradi vár Aranyos bástyája a *Báthoryak alatt* épült. A másik meg arról szól, hogy Szent László király oda *temettetett* az Aranyos bástyába. Sőt II. Rákóczy György alatt a *bástya erősitésével foglalkozó* munkások, drága koporsót, abban drága palástot, *koronát* és királyi pálczát találtak. II. Rákóczy György rendeletet adott két katholikus tanácsosának, hogy a tiszteletreméltó tetemet helyezzék alkalmas helyre, akik a megbizásnak eleget is tettek. A Báthoryak és Szent László halála közt nagy korkülömbség van. Ezzel nem egyezik meg a biharmegyei régészeti muzeum arra képe sem, mely Nagyvárad várát tüntetve fel, csak a *Veres*, *Aranyos* és *Csonka* bástyának ad igaz nevet.

Ellentmondás: 1604-ről egyik könyv azt irja, hogy Barbiani Jakab kassai parancsnok, a Bocskay ellen inditandó háboru előpostájául Conczini Cyprián váradi parancsnokot Szent-Jobbra küldte, hogy azt vegye be. A másik könyv meg azt irja, hogy Nagyvárad várának parancsnoka értesülvén Barbiani utrakeléséről, hogy előtte magát *behizelegje*, Szent Jobb várát megrohanta, hamarosan bevette. Kereki várával nem birt, de az érkező Barbianinak már egy várat adott át.

1604-ben császári csapatok Temesvárnál támadták és szalasztották meg Bethlen Gábor kis seregét. Egy pár munka szerint Bethlen Gábor *felöltőjében*; másik pár munka szerint *podgyászában* találták meg Bocskay levelét. A levélre nézve teljesen mindegy. A támadás és futás hevességére azonban nem mindegy az, hogy *felöltőjét* vagy *podgyászát* volt-e kénytelen elhagyni Bethlen Gábor? egyikben, vagy másikban *tartotta-e* Bethlen Bocskay levelét?

Rátkay József.

EGYESÜLETEK.

A Fehér kereszt választmányának ülése. A nagyváradi Fehér Kereszt-Egyesület gyermek menhelye folyó hó 19-én fél 12 órakor a városi árvaház nagytermében tartja választmányi ülését, mely alkalommal tárgyalja: I. A Fehér Kereszt-Egyesület évi közgyülési napjának és helyének megállapitását. II. A közgyülést előkészitő választmányi ülés napja és helyének megállapitása. III. Igazgató orvos előterjesztésére a közgyülés napján rendezendő gyermek kiállitás idejének és módozatának megállapitását. Amidőn ezt hirlapilag közöljük, egyidejüleg tisztelettel kérjük a Fehér Kereszt-Egyesület férfi és női választmány-tagjait, hogy a választmányi ülésen megjelenni sziveskedjenek. Dr. *Konrád* Márk, alelnök.

A gyorsirók ülése. A »Nagyváradi Gabelsberger—Markovits Gyorsiró-egyesület« f. hó 19-én délután 6 órakor a főreáliskola vegytani előadó termében választmányi ülést tart, melyre a választmányi tagokat tisztelettel meghivom. Nagyvárad, 1901. szept. 17. Dr. *Szombathy István*, elnök.

ZENE ES MUVESZET.

Kérelem a szülékhez!

A »Nagyváradi Zenekedvelők Egyesülete« által fentartott és ének- valamint az összes fuvó-, vonó- és ütő hangszer tanszakokra berendezett nyilvános zeneiskolában a tanitás az eddig beiratkozott növendékekkel f. hó 9-én már megkezdődött, de a külömböző iskolákba járó növendékek zeneórái csak akkor lesznek véglegesen megállapithatók, a mikor a beiratások a zeneiskolában már befejezést nyernek. Minthogy pedig ugy a zeneiskolának, mint a zeneiskola növendékeinek közös érdeke, hogy a zeneórák mihamarabb véglegesen megállapittassanak, tisztelettel kérem mindazon szüléket, kik gyermekeiket zeneiskolánkba beiratni óhajtják, hogy az iránt nálam minél előbb jelentkezni sziveskedjenek.

A beiratás alulirott által (Nagypiacz-tér községi polgári fiuiskola I. emelet 21. ajtó) eszközöltetnek.

Nagyvárad, 1901. szept. 16.

Réz Mihály,
igazgató.

Igazságszolgáltatás.

Testvér gyilkos. *Czurkács* János bünperében, ki testvérét *Tógyert* hátulról orozva megölte, s igy szándékos emberölés büntette miatt helyeztetett vád alá — tegnap mondta ki a büntető tanács az esküdtek verdiktje alapján az itéletet.

Tegnap reggel 9 órakor folytatta a büntető tanács a tárgyalást. *Millye* Gyula elnök megnyitván a tárgyalást, felhivja dr. *Nagy* Géza ügyészt, hogy az elhangzott tanuvallomások alapján tegye meg vádinditványát.

Dr. *Nagy* Géza hosszasan fejtegeti a vádlott családi életét, rámutat arra a szük látkörre, melyben élt s éppen ennek az alapján bizonyitja be, mért vált az előre megfontolt szándék igen csekély jelentőségü szóváltás következtében oly annyira rombolóvá. Vad állati indulat vett rajta erőt s az előre megfontolt szándék vágygyá lett és csak alkalmat keresett, hogy kitörjön . . . Atlépte az erkölcsi határt, megölte vérét, testvérét! Vértagadó lett, szándékosan fosztá meg testvérét életétől, mert csak igy látta biztositva családi boldogságát. Már pedig a ki vértagadó, testvért öl, az nem érdemel kiméletet s megérdemli, hogy elvegye méltó büntetését tettéért. Kéri az esküdt urakat, mondjanak itéletet Czurkács János felett s itéljék el mint olyant, ki embert, testvért ölt szándékosan.

A vádbeszéd elhangzása után dr. *Zigre* Miklós védő azt igyekezett bebizonyitani, hogy az előre megfontolt szándék s a szándékos emberölés szóba sem jöhet, mert csak indulatától elragadtatva vetemedett gyilkosságra és ezt is megbánta és fájlalja. Kéri az esküdteket, minősitsék védencze cselekedetét *sulyos testi sértésnek*, vegyék figyelembe enyhitő körülményképen azt, hogy büntetlen előéletü, fiatal s erős felindulásában követte el meggondolatlan cselekedetét.

Ezek után az esküdtek itélethozatalra vonultak be helyiségökbe, a hol jó fél órai tanácskozás után a feltett kérdésre: — Bünös-é *Czurkács* János az 1901. május 3-án este elkövetett *szándékos, de nem előre megfontolt emberölés büntettében*? Hétnél több *»igen«*-nel feleltek. Ezen *verdikt* alapján a büntető tanács *Czurkácst 10 évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre itélte.*

Az itéletben az ügyész megnyugodott, a védő semmiségi panaszszal élt.

SZINHAZ.

Szinházi Ujság.

Tavaly nem a legkellemesebben végződött a *Szinházi Ujság* szezonja: támadásaival nagy port vert fel s kellemetlen emlékeket hagyott maga után. Most ujból életre hivják: reméljük, nem lesz a tavalyinak mindenben egyszerü utánzata.

Az előzetes felhivás igéri, hogy közölni fogja a szinrekerülő darab jól összefogott meséjet, hoz kulisszatörténeteket, szinházi pletykákat, szinlapot, élczes verseket. Ideiglenesen szerkeszti *Biró* János, munkatársai Papp János, Mayer Emil, Biró Lajos, Halász Lajos és Ady Endre. Előfizetési ára egy hónapra 1 kor. 20 fillér.

IRODALOM.

Uj teljes Szentek Élete.

Megjelent a következő mü: *Szentek Élete* különös tekintettel a magyar szentekre és azokra, kik Magyarországon ősrégi időktől fogva kiváló tiszteletnek örvendenek, valamint a különböző védőszentekre. A legjelesebb kutfők és szent életirók nyomán irta és egybeállitotta *Dedek* Crescens Lajos, cs. és kir. udvari káplán, tudomány-egyetemi könyvtártiszt. Az esztergomi főegyházmegyei hatóság jóváhagyásával. Kiállitotta a *Pallas* irodalmi és nyomdai részvénytársaság. 6 szines, 50 fekete önálló mülappal és szöveg közé nyomott 350 képpel. Alakja 4-edrét. Kapható füzve, 52 füzetben, összesen 1140 oldal, ára 26 kor.; és kötve 2 egész vászon diszkötésben, tokkal 620 és 520 oldal 36 korona.

Ez a mü tartalmában a nagyobb tanulságu és az egyszerübb müveltségü magyar katholikus közönséget egyaránt kielégiti s igen diszes kiállitásában is megfelelni igyekszik magasztos tárgyának.

Kapható a kiadónál dr. *Kiss* János egyetemi tanárnál (Budapest, VII. Rottenbiller-utcza 5. a.) továbbá a *Szent István*-társulatnál (Budapest VIII. Szentkirályi-utcza 28.) a *Pallas* r.-társaság kiadóhivatalában (Budapest, V., Honvéd-utcza 10.), a *Hunyady* Mátyás intézetben (Budapest, IV., Só-utcza 8.) és bármely hazai könyvkereskedés utján.

A kiadó a nála közvetlenül történt vagy a Pallas r.-társaság kiadóhivatalában tett csoportos megrendeléseknél készségesen adja a bolti ár 15 %-át, vagy 7 példány után egy tiszteletpéldányt és pedig kötött példányok után kötöttet.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

ta: **Luci Ben iart.** Ir

Francziából: **K—ő.**

71.

— Légy nyugodt, mondá neki atyja, valahányszor közelébe éri, légy nyugodt, minden esetre meg fogjuk menteni.

A hivásra mintegy kétszáz munkás gyült össze, nagyrészt felfegyverkezve.

— Türelem, barátaim! kiáltott nekik don Estevan; semmi veszély sem fenyeget minket; a nők és gyermekek visszatérhetnek kunyhóikba s alhatnak nyugodtan, nekem csak a férfiakra van szükségem.

— Éljen don Estevan, éljen a mi urunk! kiáltoztak az indiánok.

Alvarez, miután a fegyvereket mind kikészitette, kijött és barátja mellett foglalt helyet. Ugy látszott, mintha nem merne keresztleányához közeledni, ki az egyik oszlophoz támaszkodva állott s a tüz biborfénybe boritotta kissé kuszált haját, fedetlen vállait és karjait. Könnyü bő öltöny volt rajta, melyet dereka körül kinai öv tartott össze s szokatlan szépsége elragadta ez egyszerü embereket, a kik pedig annyiszor látták. Az ültetvényes szava felhangozván, csend állott be, mindenki előre sietett, hogy szavait jobban hallhassák.

— Ha van köztetek valaki, a ki nekem ellenségem, mondá az ültetvényes csengő, erős hangon, az menjen el.

— Eljen a mi urunk! kiáltottak a munkások egyszerre.

— Istenemre! kiáltott az ültetvényes, kit a nehéz körülmények nem fosztottak meg kedvencz fölkiáltásából, jól számitottam. Ki akar velem jönni? Egy ember megmentéséről van szó.

— En, én don Estevan; kiabáltak valamennyien.

— Fuenléal Miguelt főbelövik ma reggel. Mi külön-külön a városba megyünk, a kivégzés helyén összegyülünk és kiragadjuk hóhérai kezéből.

Alvarez barátjához lépett

— Nem gondolod meg, hogy a mit tenni készülsz, az lázadás.

— Tüntetés, ha ugy tetszik. Jelszavunk lesz: »Eljen Santa Anna.«

A munkások mozgolódva beszélgettek egymás közt, különösen az asszonyok hangja volt hallható. Négy-öt éljenzés fogadta mindössze az ültetvényes utolsó inditványát, kinek homloka összeránczolódott.

— Ördögöt! kiáltott, hát gyávákat tartanék én szolgálatomban?

— Don Miguelnek meg kell halnia, felelt egy hang.

— Nem, felelt Micaela, mert én szeretem őt, mentsétek meg, irántam való barátságból.

Hatalmas felkiáltás volt a válasz, de csakhamar mély csend állott be, melyet nem zavart meg semmi, csak a fenyőszálak recsegése.

— Hiába akarják megmenteni don Miguelt, ha szerelmes urnőnkbe, mondá egy öreg asszony. Hát elfelejtettétek, hogy neki gonosz szemei vannak? A kik érte küzdenek, mind meg fognak halni.

— A gonosz szem! ismétlé a tömeg rémülettel.

A fiatal leány visszatántorodott. Eddig nem volt tudomása a borzasztó képességről, mit neki tulajdonitottak. Tiaoli, Valériano, Bernando, Ricardo véres alakjai ott vonultak el szemei előtt. Azután Miguelre gondolt, kinek szintén érte és általa kell meghalnia. Hangos zokogásra fakadt s elfutott onnan.

— A gyávák, a gyávák! mormogta az ültetvényes fogait csikorgatva.

— Meg kell halnia don Miguelnek, mondá a már többször hallott hang, hogy Tiaoli meg legyen bosszulva.

A munkások igyekeztek visszatartani a beszélőt, ki minden áron az első sorba furakodott: Nahualt volt, láthatólag részegen.

— Eresszetek, gazemberek! mondá; ha, ha, ha, a gonosz szem! Éljen don Micaelita, ő szerette Tiaolit, de pusztuljon Fuenléal Miguel!

Kiszakitotta magát társai közül singadozva közeledett az egyik máglyához, ismételve:

— Halál Miguelre.

— Hiába áldozzuk fel magunkat! — A gonosz szem szerencsétlenséget hoz! — Nem megyünk!

Alvarez magából kikelt arczczal állt ott, fegyverét görcsösen szoritva markában. Most hirtelen arczához kapta karabélyát; egy dörrenés hallatszott, mire fájdalmas kiáltás volt a válasz: — Nahualt földre rogyott.

Don Estevan barátja felé fordult, kisápadtan, dult vonásokkal, füstölgő fegyverére támaszkodott.

— Szerencsétlen! mit tettél? kiáltott az ültetvényes.

— Megóvtam keresztleányomat e részeges rágalmaitól, felelt az udvarnagy.

Eldobta fegyverét, egy karszékbe vetette magát s arczát kezeibe temetve mozdulatlanul maradt. (Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A miniszterelnök Pécsett.

Budapest, szept. 17. (Saj. tud. táv.) A holnapi nap folyamán *Széll* Kálmán *Pécsre* utazik, hogy jelen lehessen Ő Felsége fogadtatásánál.

A görcsönyi hadgyakorlatok.

Görcsöny, szept. 17. A tegnapi hadgyakorlatok ujabb offenzivát hoztak a harmadik hadtest részéről, a melynek erőinek az általános irányban kellett Pécs felé előnyomulniok. A gyengébb erejü 4. hadtest a támadásra kedvező elhelyezése daczára defenzivára volt utalva és mindenekelőtt az ellenfél előnyomulását kellett megakadályoznia. Ebben az értelemben rendelkezett a két fél parancsnoka. A lovasságnak nem jutott nagyobb akczió. A 3. hadtest egy részének Egerszeg felé való előnyomulása arra inditotta a 4. hadtest parancsnokát, hogy egyes csapatrészeket ebbe az irányba toljon, de a 3 hadtesthez tartozó 40 honvédhadosztálynak sikerült elfoglalnia az átkelést. A 4. hadtestet fedező intézkedései daczára a 36. hadosztálynak rendkivül szép roham után ő felsége szemeláttára sikerült elfoglalnia az ellenfél fedező vonalát és az ellenség lassan visszavonult. A 4. hadtestnek Egerszeg felé irányitott csapatrészeit visszavetették, ellenben a 4. hadtesthez tartozó 31. hadosztálynak a felvonuló ellenfél elleni akcziójában több szerencséje volt, csakhogy a jobbszárny és a derékhad általános visszavonulásában neki is részt kellett vennie. A visszavonulási harczok csak délután fél 4 órakor értek véget. (M. T. I.)

Mac Kinley temetése.

Buffalo, szept. 16. Mac Kinley koporsóját katonák és matrózok vitték a pályaudvarra. A koporsót zászlóval takarták be. A menetet kis csapat katonaság és tengerész kisérte, a zenekar gyászdalt játszott. Mac Kinley özvegye és a kabinet tagjai kocsin követték a menetet, a melyhez sok szenátor is csatlakozott. A koporsót fekete diszitésü kocsiba tették. A koporsó lábánál egy katona, fejénél pedig egy matróz áll.

Washington, szept. 16. A Mac Kinley holttestét hozó vonat este 8 óra 45 perczkor érkezett ide. Az állomásokon, a melyeken a vonat lassu menetben keresztülhaladt, nagy néptömegek várták a vonatot és nagy tisztelettel fogadták.

New-York, szept. 16. Most Jánost ma a biró elé idézték. A biró kijelentette, hogy nem hiszi, hogy a Most lapjában megjelent izgató czikket okozati összefüggésbe lehetne hozni a gyilkossággal. Most-t 500 dollárnyi biztositék ellenében szabadon bocsátották. (M. T. I.)

Az orosz czári pár utja.

Brunsbuttelkog, szept. 16. A Standard yacht az orosz czári párral ma reggel 5¼ órakor elindult Dunquerquebe. A Szvetlana czirkálóhajó már tegnap délután elindult Dunquerquebe. A mecklenburb-schwerini nagyherczeg és anyja tegnap automobillal ideérkeztek és a Standard-ra szálltak. Később az orosz czári pár és a mecklenburgi nagyherczegek megnézték az itteni zsilip- és kikötőtelepet. (M. T. I.)

Roosevelt politikai nézetei.

Buffalo, szept. 17. Roosevelt elnök tegnap a miniszterekkel és itt időző barátaival tartott értekezleten kifejtette politikai nézeteit. Roosevelt politikája e szerint egy pontban sem tér el Mac Kinley politikájától. O is a javak vételének és eladásának messzebbmenő kölcsönösségét óhajtja, ugy hogy az Egyesült-Allamok termelésének fölöslegével az idegen államokkal való méltányos megállapodások alapján megfelelően lehessen rendelkezni. Kivánja továbbá a többi országok ellen való kereskedelmi háboru teljes megszünését, kölcsönösségi szerződések kötését és azoknak a vámoknak megszüntetését, amelyek az államlam jövedelmi szempontjából többé nem szükségesek, természetesen azzal a feltétellel, hogy e vámok megszüntetése ne legyen ártalmára az amerikai iparnak és munkának. O is azt vallja, hogy közvetlen hajójáratokat kell létesiteni az Egyesült-Allamok és Dél- és Közép-Amerika mindkét part vidéke között. A kereskedelmi tengerészetet buzditani kell és amerikai pénzzel amerikai hajókat kell épiteni, amelyek amerikai lobogó alatt és amerikai legénységgel fognak közlekedni. A Panama-csatornát el kell készitteni és kábelt kell rakni, a mely Amerika tulajdona legyen és az anyaországot a külső birtokokkal összekösse. Roosevelt hive a választott birósági döntésnek is idegen nemzetekkel való viszály esetén, hogy a háboru kikerülhető legyen. Azt kivánja továbbá, hogy a nép megtakaritott pénzei, a melyek a bankoknál le vannak téve és más tőkebefektetései az ország kereskedelmi virágzásának megóvásával és fedhetetlen embereknek a bizalmi állásokra való kinevezésével biztositassanak. (M. T. I.)

A szoczialista jelöltek lázitanak.

Budapest, szept. 17. (Saj. tud. táv.) Az ország számos helyéről jelentik, hogy a szoczialista jelölteknek a hatóságok vagy eltiltották programmjuk elmondását, vagy pedig egyenesen kiutasitották őket, mivel programmjok nem elveik tárgyilagos előadása, hanem többnyire lázitás. A hatóságok eme önkénye miatt *Gulner* államtitkárnál ma küldöttség járt; Gulner kijelentette, hogy a panaszok alapján erélyes vizsgálatot fog inditani.

Natália a czárnál.

Budapest, szept. 16. (Saját tud. táv.) Mint *Belgrádból* jelentik, állitólag *Natália* ex-királyné egyik barátnőjéhez irt levelében fölemliti, hogy a czárnál párisi utja alkalmával tisztelegni fog. Ugyanezen levélben erősen hangsulyozza, hogy elő fogja adni *Draga* szerb királyné viselt dolgait, melyek következtében erősen kompromittálva lesz a czár előtt.

Indiai aratàsok.

London, szept. 17. Hivatalos indiai jelentések szerint az aratási kilátások jó eső következtében Bengáliában, az északnyugati tartományokban és Madrasz egyes részeiben javultak. A központi tartományokban és Pendsabban esőhiány van. Délnyugaton rosszul állanak a vetések. Guzserátban és Dekkánban a gabonának meg sok esőre van szüksége.

KOZGAZDASAG.

A berettyó-ujfalui állatkiállitás.

A biharmegyei gazdasági egyesület e hó 15-én tartotta meg Berettyó-Ujfaluban díjazással egybekötött állatkiállitását. A kiállitás jól sikerült; a sárréti gazdák nagy érdeklődést tanusitottak ezen kiállitás iránt, igen sok és szép állatokat mutattak be azon.

Mintegy 10 évvel ezelőtt volt utoljára Berettyó-Ujfaluban kiállitás, de aziránt olyan kis érdeklődést mutattak a gazdák, hogy a biharmegyei gazdasági egyesület a kiállitásoknak Berettyó-Ujfaluban való rendezését beszüntette.

A f. év tavaszán a midőn a gazdasági egylet választmánya Csapó Dezső javaslatára elhatározta, hogy a f. év őszén B.-Ujfaluban állatkiállitást rendez, nagy reményeket nem füzött hozzá, mert mint emlitém a sárréti gazdák ezen nagyfontosságu intézmény iránt a multban kevés érdeklődést mutattak be s igy annál kellemesebben lepte meg az egylet kiküldötteit az ujfalui kiállitás, mely ugy a bemutatott állatok száma, mint azok minőségénél fogva a legjobban sikerült kiállitások közzé sorolható. Különösen emelte a kiállitás értékét az, hogy a Sárrét nagybirtokosai közül is többen bemutatták állatállományukat. Igy ott láttuk a nagyváradi latin szertartásu káptalan, Des Escherolles Kruspér Sándor és Gilbert, Szilágyi Jenő, Mezey Ignácz és József, valamint Vajna Testvérek magyar fajta szarvasmarha collectioját, Bleyer Lajos nyugati marha exportját, ugyszintén Csapó Dezső és Vajna testvérek juh állományát.

A kiállitást Csapó Dezső, az egylet választmányának tevékeny tagja reggel 9 órakor nyitotta meg s megalakitotta a biráló bizottságot a következőképpen:

I. Szarvasmarhát biráló bizottság: elnök Csapó Dezső, tagok; Pókay Dezső kerületi állattenyésztési felügyelő, Leszkay János, Mezey Ignácz, Skurka Andor, Piaczek Sándor, Jeney Péter és Weingärtner Andor egyleti titkár.

II. Lovakat biráló bizottság: elnök Wertheimstein Alfréd lótenyész, bizottsági elnök: Kovásznay Zsigmond kapitány, Csernetzky József, Pap Imre, Flatkay Kálmán, Vajna Imre, Bartha Endre.

Dijat kaptak: Borjas tehenekért. *Imre* Gábor, bakonyszegi lakos, továbbá *Várady* Sándor, diószegi lakos.

Két éven felüli üszőért: *Lengyel* József, darvasi lakos.

Két éven aluli üszőért: *Nagy* Béni, esztári lakos.

Tinóért *Tikász* István ujfalui lakos.

Csoportos kiállitásért diszoklevelet nyertek: Vajna testvérek, a nagyváradi I. sz. káptalan, Szilágyi Jenő, Mezey testvérek.

A biráló bizottság Des *Echerolles-Kruspér* Sándor és Gilbertnek, *Tardy* Györgynek és Szilágyi Imrének a bemutatott szarvasmarha állományukért, valamint Csapó Dezsőnek és a Vajna testvéreknek juh állományukért jegyzőkönyvi köszönetet mondott.

Dijakat nyertek a lovaknál: *Irázi* Ferencz okányi lakos és *Berey* András nagykereki lakos.

Méncsikókért diszoklevelet nyert Mezey testvérek zsákai lakosok.

A dijakat Csapó Dezső délután 2 órakor kiosztotta, mely után Szabó József egyleti elnök szép beszédet intézett a nagyszámu gazdaközönséghez, melyben örömét fejezte ki a kiállitás szép sikere felett s köszönetet mondott Csapó Dezsőnek azon önzetlen tevékenységéért, melyet a kiállitás érdekében kifejtett, de köszönetet mondott Berettyó-Ujfalu előljáróságának is a kiállitási terület berendezéséért, mely után a kiállitást berekesztette.

A seprőczirok termelésről.

A czirokot bazánkban igen termelik, de rendesen csak kis mennyiségben.

Ki sem gondol arra, hogy néhány holdat vessen be czirokkal, pedig ez igen szépen jövedelmező növény. Szárát és bugóját seprü kötésre, magvát pedig takarmánynak lehet használni, mivel egyenlő értékü a takarmány árpával.

A czirok a hüvös, nyirkos időt nem szereti, de talaj tekintetében nem válogatós. Ha vetésforgóban termeljük, legjobb helye van a kapás után, máskülönben lehet akármi után vetni, csak arra kell ügyelnünk, hogy utána gabonanemüt ne vessünk, mivel a czirok erősen kiszáritja a talajt.

A természetes trágya használata mellett ad ugyan termést bőven, de nem finomat.

Czélszerü mesterséges trágyát alkalmazni tenyésztésénél. Legjobban bevált a foszforsav, kevésbé s leginkább az előbbivel keverve, a nitrogén trágyák. A talajt ugy kell alákészziteni, mint a tengeri alá. Vetési távolság a sorban 64 czm., a sorok közt pedig 25 czm. Egy kat. holdra szükséges 8—10 kgr. vetőmag. Apolása olyan mint a tengerié.

Ha a mag megbarnul és a bugó megsárgul (rendesen október végén), akkor vágható. A levágott czirokot kössük kévékbe és hordassuk a szérüs kertbe, hogy meg ne ázzék, legjobb lesz félszer alá tenni.

A mi a czirok jövedelmezőségét illeti, lássuk az alábbiakat.

Egy kat. holdon legközönségesebben megterem 540 kgr. buga és 2400 liter mag. A buga métermázsája 15—16 frt, a mag hektoliterje 2·5—3 frtot megér. Sőt a levágott szár is megér vaggononkint 160—200 frtot. Ezzel szemben áll a kiadás: szántás-vetés 6·50 frt, mivelés 7·50 frt, aratás 5 frt, tisztitás 15 frt, összesen 34 frt.

Próba szerencse!

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1901. szept. hó 17-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 11.40—13.60. Kétszeres buza 11.60—11.20. Rozs 11.80—11.50. Arpa 11.40—11.—. Zab 12.——11.60. Tengeri: 10.40.—7.—. Borsó 32.—. Lencse 38.—. Bab 15.60. Köleskása 24.—. Burgonya 4.60. 100 kiló lángliszt 26.50. zsemlyeliszt 26.—. fehérkenyér liszt 25.—, barnakenyér liszt 22.—. széna fuvarral 5.—, szalma 1.— Szalonna 100.—, 6 kiló zsup-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. bükkfa 6.40, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84 Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72. Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kősó 21.50, nyers fagyu —.48. olvaszt. fagyu 68—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—.—. magyar gyapju —.—.—, Egy hektoliter óbor 66.—, uj bor 52.—, mész 2.30, kemény faszén 3.60, puha faszén 3.20, kendermag 24.—. köles 10.—repcze 24.—, dió 32.—. mogyoró 32.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalona 1.28, sertéshus 1.04. juh-hus 68, veres hagyma 12, fog hagyma 44, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköy —.—, 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi ——.

Marha ártáblázat 1901. szept. hó 17-ről. Egy pár első rendü jármas ökör 640—720. egy pár másodrendü jármas ökör 550—620, egy pár harmadrendü jármas ökör 250—520. 1 drb fejős tehén 120—250. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 165—240. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110—170, 2 drb. veres borju 24—48, 1 drb. fél éves borju 36—54, 1 drb egy éves borju 44—78, két éves borju 70—240. 1 drb hizott sertés 88—150, 3 ár fél éves 32—38, 1 pár egy éves sertés 42—70, 1 pár két éves sertés 70—140. 1 drb igás ló 150—240, 1 pár ökörbőr 40—52. 1 par tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbőr 10—20.

Forgalmi kimutatás 1901. évi szept. hó 17-ről. Tiszta buza körülbelül 3000 hltr, kétszeres buza 330 hltr, rozs 700 hltr, árpa 230 hkl. zab 300 hltr, tengeri 220 hltr, burgonya 400 hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 90 drb, félhizott 160, sovány 130, süldő 370, malacz 350, hizott marha 10, jármas ökör 340, fejős tehén 200, borju 238, bivaly 9, juh és kecske 200, ló 237.

A

Polgári Takarékpènztár részvénytársaság Nagyvàradon

(részvénytőke félmillió korona)

Elfogad betéteket s legalább 3 hóig heverő tőkék után teljes 5%-ot fizet.
Leszámitol váltókat.
Kölcsönöket ad jelzálogi biztositék mellett.
Előleget ad értékpapirokra, arany- és ezüstnemüekre, beraktározott terményre.
Vesz és elad tőzsdei árfolyammal biró értékpapirokat.
Kölcsönöket nyujt heti fizetéses alapon.

Végül b figyelmébe ajánlja a sorsjegyeket kedvelő t. közönségnek a tőke gyüjtésnek **nyeremény esélylyel egybekötött** ama előnyös és igen alkalmas módját is, hogy vállalkozunk minden tőzsdén jegyzett sorsjegy beszerzésére, melynek **napi árfolyam szerinti vételára** 3 éven át tartó egyenlő heti vagy havi részletek befizetése által törleszthető le. **Felpénz vagy időközben kamat fizetés nem kivántatik. Az ügylet megkötésétől kezdve minden nyeremény és kamatozó sorsjegyeknél a szelvény a vevőt illeti.**

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, szept. 17.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.30
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.93
Káposzta, repcze, aug.	—.—

Prémtőzsde.

Budapest, szept. 17.

Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Államvasut	624.50
Rimamurányi	416.—
Magyar jelzálog	433.—
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. szept. 17-én.

Magyar aranyjáradék 4%	118.60
Magyar koronajáradék	92.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	121.75
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	100.40
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	92.25
Italmérési jog megváltási kötvény	90.75
Horváth-szlavónföldtehermentési kötvény	93.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	176.—
Tiszszabályozásés szegedi sorsjegyek kölcsön	145.50
Osztrák járadékpapirban	98.25
Osztrák járadék ezüstben	98.10
Osztrák járadék aranyban	118.90
Osztrák korona járadék	95.20
Osztrák államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bank részvény	16.30
Magyar hitelbankrészvény	619.—
Osztrák hitelintézet részvény	611.50
Párisi vista	—.—
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.02
Németbirodalmi márka	—.—
London vista	—.—
20 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

668/1901. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a margittai kir. járásbiróságnak 1900. évi Sp. 210/23. 210/24. és 210/27 sz. végzése folytán *Szokoly* Tamás nagyváradi ügyvéd által képviselt *Bálint* Imréné felperes részére *Bálint* Imre alperes ellen 360 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 960 kor. becsült ingóságokra a margittai kir. járásbiróság V. 11/4—1901. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amenynyiben azok kielégitési jogot nyertek volna, Erfancsika község határában alperes tanyáján levő megtartására határidőül *1901. évi szeptember hó 21. napjának délután 3 órája* kitüzetik, a mikor a biróilag lefoglalt buzaterményből álló ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, amenynyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirott kiküldöttnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Margitta, 1901. évi szeptember hó 3. napján.

Tatay Bertalan,
kir. bir. végrehajtó.

192.

Van szerencsénk a n. érdemü közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett czikkek **árait mélyen leszállitottuk és**

teljesen kiárusitjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyük, gyermek- és fiu trikó ing, nadrág, netz ingek.

Tenis flanell és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény czikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fiizőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa czég,
Nagyvárad, Szt. László-tér.

146—63—0

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apácza-utcza 3. szám.

Művek, folyóiratok, hirlapok, **vonalzatok,** gazdasági nyomtatványok, egyházi, községi és egyéb hivatalos nyomtatványok, **körlevelek,** levélboritékok.

Elvállal és készit: izléses kivitelben **mindennemü** **nyomdai munkákat** jutányos árak mellett. Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek, számlák, falragaszok, **báli meghivók,** tánczrendek, étlapok, **naptárak,** palaczkfeliratok, névjegyek, **gyászlapok** stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készitése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon